

14. Про запобігання корупції. Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.

15. Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення від 09.02.2018 № 166. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0345-18#Text>.

Дашковська Анастасія Володимирівна,
здобувач кафедри публічного управління
та адміністрування Національної академії
внутрішніх справ

КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ У СИСТЕМІ ЗАПОБІГАННЯ, ВИЯВЛЕННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В АПАРАТІ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Антикорупційної стратегії держави спрямована на запобігання та протидію корупції, а також забезпечення злагодженості та системності антикорупційної діяльності всіх органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Корупція розглядається як ключова перешкода стабільному економічному зростанню і розбудові ефективних та інклюзивних демократичних інститутів.

За даними міжнародної організації «Transparency International» в період 2013–2019 роки Індекс сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index) в Україні зріс із 25 до 30 балів [1], у 2020 році показник становив 33 бали, у 2021 рік відповідно 32 бали. Розбалансування та малоефективна антикорупційна діяльність публічних інституцій в Україні спостерігалась в період 2018–2021 роки оскільки не було ухвалено антикорупційної стратегії. В свою чергу, +6 балів (Індекс сприйняття корупції) за 10 років – це недостатній результат для країни яка визначила боротьбу з корупцією як пріоритетним питанням, тоді як Україна ввійшла до числа 25 країн, у яких в 10-річній динаміці зафіксоване статистично значуще зростання. Нині Україна посідає 122 місце зі 180 країн у CPI [2].

Європейська комісія у висновку щодо заявок на членство в Європейському Союзі, поданих Україною, Грузією та Республікою Молдова від 17 червня 2022 року зазначила, що Україна досягла значного прогресу на шляху до верховенства права, проте подальша боротьба з корупцією залишається однією з основних вимог суспільства [1].

Слід наголосити, що до органів протидії корупції із антикорупційною політикою входить і Рада національної безпеки і оборони України.

Рада національної безпеки і оборони України є координаційним органом з питань національної безпеки і оборони при Президентові України з питань координації й контролю за діяльністю органів виконавчої влади з протидії корупції, забезпечення громадської безпеки та боротьби із злочинністю з питань національної безпеки і оборони [3].

Важливим кроком в антикорупційній політиці стає рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року про схвалення проекту Стратегії національної безпеки України [4].

Враховуючи фундаментальні національні інтереси, визначені Конституцією України і Законом України «Про національну безпеку України» захист особи, суспільства та держави від корупційних правопорушень є пріоритетним завданням держави та закріплено Стратегією національної безпеки України «БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ – БЕЗПЕКА КРАЇНИ» [4].

З метою реалізації конституційних принципів індивідуальної юридичної відповідальності та невідворотності покарання держава наголошує на принципі нульової толерантності до корупції, забезпеченні ефективної діяльності органів, які запобігають корупції та протидіють корупційним правопорушенням; а також забезпеченні прозорості, підзвітності державних органів, доброчесності посадових (службових) осіб, ефективному доступі до правосуддя, вдосконаленні досудового розслідування кримінальних правопорушень, судового розгляду кримінальних проваджень та виконанні призначених судами покарань [4].

На сьогодні, державним органом, який здійснює поточне інформаційно-аналітичне та організаційне забезпечення діяльності Ради національної безпеки і оборони України є його Апарат [5].

З метою впровадження механізмів для прозорості, доброчесності, зниження корупційних ризиків та підвищення рівня довіри громадян до діяльності Апарату Ради національної безпеки і оборони України Комісією з оцінки корупційних ризиків в Апараті Ради національної безпеки і оборони України [6] було розроблено проект Антикорупційної програми.

Отже, у 2022 році Радою національної безпеки і оборони України передбачено комплекс заходів у системі запобігання, виявлення та протидії корупції в своєму Апараті на підставі: 1) проведення оцінки корупційних ризиків в Апараті Ради

національної безпеки і оборони України [7]; 2) статті 19 Закону України «Про запобігання корупції» [8]; із дотриманням вимог: 3) Методології управління корупційними ризиками [9], 4) Порядку подання антикорупційних програм, змін до них на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження [9], та згідно з: 5) Методичними рекомендаціями щодо підготовки антикорупційних програм органів влади [10]; 6) Положенням про службу з питань запобігання та виявлення корупції Апарату Ради національної безпеки і оборони України [11]; дотриманням Міжнародних стандартів: 7) ISO 31000 «Ризик-менеджмент», 8) ISO 31010 «Ризик-менеджмент методи оцінювання ризиків», 9) ISO 37001 «Системи менеджменту щодо протидії хабарництву», який було затверджено у вигляді Антикорупційної програми Апарату Ради національної безпеки і оборони України на 2022–2024 роки [12].

Зазначена Антикорупційна програма передбачає впровадження заходів, спрямованих на своєчасне виявлення, усунення та мінімізацію корупційних ризиків, причин, що їх породжують, та умов, що їм сприяють, а також є обов'язковою для дотримання усіма працівниками Апарату Ради національної безпеки і оборони України. Відомча політика Апарату Ради національної безпеки і оборони України щодо запобігання, виявлення та протидії корупції ґрунтується на принципах: верховенства права, довіри суспільства, добросовісності, формування негативного ставлення до корупції, невідворотності покарання за корупційні правопорушення, прозорості та відкритості діяльності, ефективності та законності використання бюджетних коштів, залучення громадськості до виконання антикорупційних заходів.

До основних заходів з реалізації засад відомчої політики щодо запобігання і протидії корупції слід віднести:

1) недопущення корупційних правопорушень чи правопорушень, пов'язаних з корупцією, в структурних підрозділах Апарату Ради;

2) виявлення ризиків, які негативно впливають на виконання завдань в Апараті Ради;

3) здійснення контролю за дотриманням антикорупційного законодавства;

4) сприяння викривачам корупції;

5) взаємодія зі спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції, центральними органами виконавчої влади, іншими державними урядами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями [12].

Враховуючи антикорупційну політику та її суть, Апарат Ради національної безпеки і оборони України забезпечує організацію та здійснення спеціальної перевірки щодо осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави; своєчасне подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави, а також вжиття інших заходів щодо запобігання корупції, визначених законодавством.

Головним кроком в удосконаленні інституційної основи у сфері запобігання та протидії корупції Ради національної безпеки і оборони України стало прийняття Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки та Антикорупційної програми Апарату Ради національної безпеки і оборони України на 2022–2024 роки.

Підсумовуючи, слід зазначити, що пріоритетним завданням є зміцнення національної безпеки шляхом створення дієвої системи запобігання корупційним діям, розробці комплексних заходів для боротьби з явищем корупції, виявлення та подолання всіх його соціальних причин та наслідків.

Список використаних джерел

1. Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки: Закон України від 20.06.2022 р. № 2322-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>.

2. Україна в 10-річній ретроспективі: злети й просідання. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/#/>.

3. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 р. № 183/98-ВР. (Дата оновлення: 29.09.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80#Text>.

4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: затв. Указом Президента України від 14.09.2020 р. № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#n5>.

5. Положення про Апарат Ради національної безпеки і оборони України: затв. Указом Президента України від 14.10.2005 № 1446/2005. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Aparat-Rady-natsionalnoi-bezpeky-i-oborony-Ukrainy.html>.

6. Положення про комісію з оцінки корупційних ризиків в Апараті Ради національної безпеки і оборони України: затв. Розпорядженням Секретаря Ради національної безпеки і оборони України від 07.10.2021 р. № 43/2021. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/files/2021/commission%20on%20corruptio n%202021.pdf>.

7. Про проведення оцінки корупційних ризиків в Апараті Ради національної безпеки і оборони України: розпорядження Секретаря Ради національної безпеки і оборони України від 03 грудня 2019 року №49.

8. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.

9. Про вдосконалення процесу управління корупційними ризиками: затв. наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 28.12.2021 р. № 830/21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0219-22#Text>.

10. Методичні рекомендації щодо підготовки антикорупційних програм органів влади: затв. рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 19.01.2017 р. № 31. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/Metodychni-rekomendatsiyi-1.pdf>.

11. Положення про службу з питань запобігання та виявлення корупції Апарату Ради національної безпеки і оборони України: Розпорядження секретаря РНБО від 13.04.2021 № 12.

12. Антикорупційна програма Апарату Ради національної безпеки і оборони України на 2022-2024 роки: затв. розпорядженням секретаря Ради національної безпеки та оборони України від 31.05.2022 р. № 15. URL: <https://www.mbo.gov.ua/files/2022/Audit/AntyKorruptions/Rozporyadzhennya.pdf>.

Єрмоменко Віталій Олексійович,
старший викладач кафедри спеціальних
дисциплін Національної академії
Державної прикордонної служби
України імені Богдана Хмельницького

ПРОБЛЕМИ ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО СУМІСНИЦТВА ТА СУМІЩЕННЯ З ІНШИМИ ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Корупція в Україні залишається дійсно величезною проблемою. Про це свідчить зокрема і рейтинг індексу сприйняття корупції (Corruption Perception Index, CPI), який щорічно укладається організацією Transparency International з 1995 року. І хоча Україна, згідно із цим рейтингом, дещо покращила свої показники (з 2012 плюс 6 балів), проте цього дуже мало і станом на 2022 рік посідає 122 місце із 180 країн, з 32 балами [1]. Поряд з Україною розташувались такі країни як Есватіні (Свазіленд) – 32 бали, на один бал (33 бали) випереджають Алжир, Єгипет, Непал, Філіппіни, Замбія, а на один бал менше (31) у Габона,